

Tiedonkeruu ja siihen valmistautuminen

12.12.2024

Heidi Pelkonen, Lapin maakuntamuseo

Ennen tiedonkeruuta

- Mitä tarkoitusta varten tietoa kerätään?
- Minne tieto tallennetaan? ► tallennusvaatimukset
- Kauanko tietoa säilytetään?
- Kerätäänkö anonyymisti vai nimellä? ► henkilösuoja
- Kenelle/mille tahoille pyydetään oikeus käyttää tietoa ja millä eri tavoilla tietoa käytetään?
- Sopimuslomake (esim. haastattelulupa, kuvauslupa) ja informointi

Henkilötieto

- <https://tietosuoja.fi/mika-on-henkilotieto>
- EU: Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) 2018 lähtien
- Tietosuoja laki (GDPR huomioitu)

Tekijänoikeus (haastatteluaineistot)

- Tavanomainen haastattelusisältö ei yleensä ylitä teoskynnystä.
- Haastattelijan ottamissa valokuvissa tekijänoikeus (lähioikeus) on haastattelijalla. Yksityisyydensuoja kuitenkin estää haastateltavan kuvien julkaisemisen ilman hänen lupaansa.
- Ääni- tai videomuotoisen haastattelun tekijänoikeus syntyy haastattelut tuottaneelle taholle. Suoja-aika on 50 vuotta tallentamisesta ja 50 vuotta ensijulkaisusta.
- [tekijanoikeus.fi](https://www.tekijanoikeus.fi)

Haastattelu

- Missä muodossa haastattelut tehdään: äänite, video, lomake?
- Haastattelun muoto: strukturoitu/puolistrukturoitu/avoin
 - Perinteentallennuksessa yleensä suositaan mahdollisimman avointa haastattelua. Kannattaa miettiä etukäteen joitakin apukysymyksiä
- Haastattelun alkuun sanellaan/merkitään haastattelu-aika ja -aihe sekä haastattelijan ja haastateltavan nimet
- Haastattelija ohjaa lempeästi haastateltavaa pysymään aiheessa
- Jälkityöt (litterointi, kuvailu, arkistointi)

Aineistojen keruu

- Esim. vanhat valokuvat
- Valokuvan tekijänoikeus (lähioikeus) on kuvan ottajalla. Hän voi olla eri henkilö kuin se, jonka hallussa kuva on
- Tavallisen valokuvan tekijänoikeus on 50 vuotta kuvan ottamisesta
- Esim. kuvaan liittyvän taustatiedon tallennus: kuvausaika ja -paikka, ketä/mitä kuvassa on, muut oleelliset tiedot
- Sopimus/lupalomake aineiston käytöstä

Aineistojen käyttö

- Julkaistaessa tai muussa julkisessa käytössä lupa oltava
 - kuvissa näkyviltä elossa olevilta henkilöiltä
 - haastateltavilta
 - mahdolliselta tekijänoikeuden haltijalta (esim. kuvaaja)
- Moraalinen vastuu ➤ ei julkaista loukkaavaa / arkaluontoista sisältöä

Kysyttävää?

Aina voi kysyä myös myöhemmin!

Lapin maakuntamuseo

Heidi Pelkonen, arkistoaineistot
heidi.pelkonen@rovaniemi.fi
050 315 1481

Anni Arvio, valokuvat & av-aineistot
anni.arvio@rovaniemi.fi
040 828 9699

